

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Anatole France meghalt

Szegényebb lett az emberiség. Nem egy íróval, nem egy tudóssal, nem is egy zsenivel: egy egész világgal lett szegényebb az emberiség.

A bölesderűs hellén-római világ a középkor alchimiába felhőzködött lelkülete s a multszázad végső évtizedeiben már szférikus magasságokba szelidült szellemesség és ironia világa omlott porrá a nyolevaneves, kékszemű Ember halálával.

Anatole France tegnap hosszú, türelmes vívódás után befejezte földi életét. Úgy, amint Rodin néhány évvel ezelőtt mintázta: hosszú, hófehér kecskeszakállal, az örökifjú aggastán viaszos arca nyugodtan néz a ravatalról a békés semmibe. És látja mint fehér kövön álmok fehér felhőit a régi Rómát és a régi Hellaszt, a „Vörös Liliom” szerelmes Firenzéjét, a könyvet, ami Sylvester Bonnard-t mosolygós, megható bűnre csábította. A szomjazó istenek forradalmi Párisa is visszakísért a ma palotái mögül és Evarist Gamelin még egyszer szólal a revolúcióban, azután Bergeret úr hallja az átkozott tömeg moráját a nagy katafalkon. De ez a moraj, hallga csak, nem a feszítődneget üvölti be az ablakon. Ez a tömeg ma melletk mélyéből zokogja fájdalmát a halott felé, ki láthatatlan léptekkel megindult a Panteonba.

Anatole France-ot maga halottjának tekinti a francia Akadémia és maga halottjának tekinti egész Franciaország. De ugyanígy halottja Jaques Anatole Thibault a föld minden művelt népének is. Nincs irodalom és nincsen olvasó ember, aki a gyászban ne osztozkodnék.

Nyolevan év története

Az emberiség, vagy akárcsak egyetlen nemzet nagyjának halálakor részletes és bő életrajzi kivonatokat szoktak közölni a hírlapok. Anatole France-nak alig van biográfiája. Szenzációk szerelmek, nagy küzdelesek ebből az életből elejétől fogva hiányzanak. Helyette közel ötven kötetben bomlik ki előttünk a legnagyobb francia szellem élete. Bonnard Sylvester vétkétől az Angyalok lázadásáig ezek az írások tulajdonképpen France biográfiája.

Egyébként ami mégis leginkább hozzátartozik a hétköznapi életéhez, ime a néhány adat:

Szerepe a Dreyfus-ügy körül

France Anatole, igazi nevén Jaques Anatole Francois Thibault Párisban született 1844-ben. Könyvek között nőtt fel apjánál, aki könyvkereskedő volt könyvek között: élt a Luxembourg-könyvtárban, ahol Leconte de Liste alatt állása volt és könyvek között látjuk később is, mint író, kritikust, könyvgyűjtőt és főként olvasót. Később a könyvek társaságát egyszerre kibővítette az aktuális kérdések felkaroltságával és elvonultsága után közeleti szereplést kezdett. Anatole France, mely, mint a reagens valamely vegyületben, hirtelen szintváltásra hozta mindazt, ami Franciaországban erjedt és forrongott, eleven energiára változtatta a szumnyadó

erőeloszlásokat: France Anatole-t is bevonta a küzdők közé. Pártember lett, aki gyűlésekbe jár, szónokol, politikai programokat támogat, agitál, támad és védekezik és aki, miután körülbelül a férfikor végéig a böles csöndes, résztvevő és gúnyos fölényével nézte kortársainak közéleti tülekedését, most maga is leszállt az arénába.

E változást aligha jósolta volna meg bárki is, aki France Anatole pályáját és szellemének útját kísérte. Élete contemplatív élet volt, szelleme pedig a kegyes nihilizmus tetőin járt, míg most az első sorban küzdők között áll és küzd oly elvek zászlaja alatt, melyeket azelőtt csak a gondolat hiúságának és a vizsgálódó elme játékszereinek ítélt. Szocialista, aki a többség akarataiban az igazság szavát hallja, — ő, aki azt írta, hogy az ostobaság ostobaság marad, habár harmincezer ember hangoztatja is; utópista, aki az emberiség boldog jövőjét hirdeti, — ő, aki az egész világörténelmet e három szóban foglalja össze: születtek, szenvedtek, meghaltak; népszónok, aki egyházpolitikái, svarmatügyi, kormányzati kérdésekben kardoskodik. Költőnek született, de abból a fajtából, amely ugyanoly mértékben gondolkodó is. Mint gondolkodó pedig a skopsis iskolájában tanult.

A tünt idők tudós szerelmese

A letűnt idők búvárlása sok mindent megadott France Anatole-nak: az egymás alá temetett korok átértesét, rég elporladt nemzedékek embereinek evocálására való készséget, a különböző stylusok teljes ismeretét és a nyelv csodálatosan tisztá hajlékonyságát, az archaizálás tökéletes művészetét; de egyet kiölt belőle, azt, amin a jövőben való hit sarkallik: — az új dolgok ingere iránt való főgökönséget, helyesebben: az újságban való bizalmat.

France műveiben három jellemvonás domborodik ki úgy, hogy írásai minden időkben megkülönböztethetők lesznek minden más irodalmi termékektől. Az első az, hogy nála a férfi-nő-problémát az ember és a sors problémájára hivatkoztatja. Míg az elbeszélők legtöbbje a két nem küzdelméből veszi kiindulását és innen emelkedik, ha emelkedik, a lét egyetemesebb szemléletére: Anatole France könyveiben az ember és az universum a két szembenálló fél és ebből a nézőpontból száll alá pillantása a teremtetett lények viszonylataihoz. Szinte azt mondhatnánk, hogy regényei cosmikus regények, cosmos alatt valóban a világrendet értve. Ezért van, hogy nála a szerelmeknek nemcsak a helve kicsi — a Le Lys rouge és valamelyest Thais meg a Histoire comique kivételével elbeszélő művei között alig van egy is, melyben azé volna a vezető szólam, — de a fel-fogásában is a felesleges szellem ironikus átlátása és a megilletődéssel kimentéssel vegyes lefokozás nyilatkozik meg. Megfelel ez annak, hogy neki az élet a maga általánosságában a problémája és elmélkedése a lét értékének vizsgálatára irányul. És ehhez kapcsolódik a második sajátosság: France Anatole archaizáló hailama, a krónikás történetek utánköltése, legendák fel-

dolgozása és variálása. Ez nemcsak a multakban való gyökeredzésének és vallási praedilectiójának a tanúsága, de egyszerűsmind céljaihoz képest a legalkalmasabb anyag felhasználása is. Merthogy az élet általános törvényeit búvárolja, munkái legtöbbször szélesebb vonatkozásúak, mint amiről szólnak, — egyetemes szemléletben fogantatván és a dolgokon túlmegelő kilátást kívánván nyitni: szinte jelképező természetűek, rendszerint nem annira az a fontos, ami bennök foglaltaik, mint inkább a távlat, mely mögöttük feltárul; erre nézve pedig semmi sem oly megfelelő, mint amivel a többé-kevésbé erednek hagiographia és e dokumentálatlan krónikátár szolgál France Anatole-nak, amikor is már maga a tárgy figyelmeztet, hogy a szószterinti értelem nem a teljes értelem... A harmadik — és inkább formai — sajátosság végre, hogy legújabbig, a személiek között mindenikben ott látja az olvasó magát France Anatole-t is: Bonnard Sylvester, Coignard abbé, Bergeret úr, a Histoire comique doktora mind ugyanaz az alak, mind France Anatole egy-egy irodalmi incarnatiója, más-más jelmezbe bújtatva, más vérmérséklet szerint színezve és más külsőségek közé helyezve, de egyazon lélektől áthatva, egyazon subtilis, hajlékony, boncoló, a scholastikus tanúságot tökéletes gráciával fölöző, gúnyos dialektikájú és kimentő türelmességű elme ékességében pompázva és mindig egyformán az előtérben állva. Illik ez a rendszerhez, mely a subjectivitást teszi mindennek az alapjává és illik főként France Anatole-nak, akinek művészete sehol sem olv ébajoló, bölesessége sehol sem olv gazdagon patakzó, ironiája sehol sem olv ragvógó és megindultsága sehol sem olv vonzó, mint amikor saját maga lép fel. A lyra uralmának e hitvallójában az a legrokon-szenvesebb, ami benne a leginkább ieplezetlenül lyrai.

Ingadozás a sovinizmus és internacionalizmus között

Mint igen sok meggyőződéses internacionalistával, France-al is megesett az a következtetlenség, hogy a háború kitéréssekor túlságosan ráeszmélt fajiságára. A mélyen a gall kulturában gyökerező író a háború első éveiben, ha nem is a Clémenceauk véres-szajuságával, mégis kiméletlenül hadmáda a németeket. Nemcsak a német hadvezetőség, de maga a német nép is egyjelentőségű volt szemében a barbársággal. A fegyverek zaja azonban csakhamar elesített s amikor France látta, hogy a legyőzött népekre ráoktrojált béke a nem felelt meg a várakozásnak, percig sem habozott, hogy oda ne csatlakozzék ahoz a mozgalomhoz, melyben ha tévesen is, a nagy válságból való egyetlen kivezető útát megtalálni vélte, a harmadik internacionalizmus.

Anatole France utolsó perceiről Toursból ezeket jelentik: Anatole France a vasárnapi napon már eszméletlen állapotban feküdt. Orvosain kívül senkit nem bocsajtottak a nagy író betegágyához. A halál késő éjszaka következett be.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A Timisiana programja a nagyváradai piacon

A Biharmegyei Népbank affiliációja — Beszélgetés Oprea János vezérigazgatóval

Korábban közöltük azt, hogy a Biharmegyei Népbank a „Timisiana” Takarékszövetkezet Részvénytársasággal szorosabb összeköttetést létesített akként, hogy a „Timisiana” a Biharmegyei Népbankot affiliálta. Ebből az alkalomból most itt tartózkodik Oprea János a „Timisiana” vezérigazgatója s a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnöke. Munkatársunk felkereste a Bánát ezen kiváló közgazdasági egyéniségét s tőle az általános pénzügyi helyzetéről a „Timisiana”-nak a váradai piacon történt térfoglalásáról, ennek céljáról és az intézet jövőendő programjáról információt kért. Oprea vezérigazgató munkatársunk kérdéseire a következőkben válaszolt:

Intézetem, a „Timisiana” Takarékszövetkezet Hitelbank r.-t. legújabb érdekeltségének a Biharmegyei Népbanknak affiliációja ügyében már több napja tartózkodom Nagyváradon, ahol a Biharmegyei Népbank r.-t. átvételét befejeztük. A „Timisiana”, amely a közeli napokban fuzionált a Temesvári Városi Takarékpénztárral és ezáltal saját tőkéje 50 millió leire emelkedett, betétállománya pedig 150 millió lei, ezidőszori hat fiókkal rendelkezik és érdek-köréhez két affiliált pénzintézet és egész sor iparvállalat tartozik. A most létesített affiliáció által intenzívebbé tettük a biharmegyei piacon már azelőtt is fennállott érdekeltégeinket.

A Biharmegyei Népbanknak igen értékes vagyontételei és vállalati érdekeltégei vannak és különösen megfelel nekünk a bank favállalata, amely teljesen beillett idevonatkozó terjesztési programunkba. A Biharmegyei Népbank r.-t. eddigi vezetése téves irányzatú volt és ezért az intézet nehézségekkel küzdött. Mi az intézet átvételénél visszafizettük a drága kamatozású betéteket, rendeztük az intézet hiteleit és általában ott minden olyan körülményt megszüntettünk, ami gátolón hatna az intézet általunk tervezett megerősödésére és fejlődésére. Természetes, hogy ez az operáció nem járt minden fájdalom nélkül. Az intézet vezetőségében is változás történt, amennyiben egyesek egyéb érdekeltégei és ez irányú elfoglaltságaikra való tekintettel onnan kiváltak. Azt hisszük, hogy az intézet jövőjét így minden tekintetben megalapítottuk és a Biharmegyei Népbank ma már mintegy teljesen aktív főkezerős intézet jelentkezik a váradai piacon.

A Biharmegyei Népbankra vonatkozó programunk beleilleszkedik a mi általános programunkba. Nézetünk szerint a gazdasági krízisnek egyik tényezője a tőkek magas kamatozása és ennek következménye a termelés és így az egész megélhetés drágulása. Nekünk pénzintézeteknek tehát az a szerepünk a helyzet szánálában, hogy minden erőnkkel meggátoljuk a kamatok indokolatlan emelkedését. Eppen ezért a Biharmegyei Népbankra vonatkozó programunk az, hogy az intézetet ellátjuk az életképesség összes feltételeivel. Mi magunk már nagyobb összeget mobilizáltunk az intézet által, s komoly ígéretünk van arra, hogy ezen affiliációnk a Banca Nationalától nagyobb összegű visszeszámitolási hitelt, vállalatai pedig a Creditul Industrialtól nagyobb összegű ipari hitelt fognak kapni. Megkapja az intézet a deviza és vámszektor kiállításának jogosultságát. Mindezen eszközökkel az intézet hasznos tényezője lesz a nagyváradai piacnak, vállalatai pedig megfelelő álmén-tálás folytán teljes kifejezésre fogják jut-tatni a bennük lévő nagy értékeket.

Célunk, hogy minél intenzívebben kapcsolódjunk be a biharmegyei és nagyvá-

rad gazdasági életbe, amelynek az affiliációknak útján szolid kamatozású hitelajánlatokkal fogunk szolgálatára állni. Mi nem tőkét akarunk elvonni az itteni piacról, hanem ide tőkét akarunk hozni. Eppen a most választott programunk illusztrálására az igazgatóságot majdnem kizárólag helyi emberekből állítottuk össze.

Ma még ugyan a kezdet kezdeténél vagyunk, de minden igyekezetünk arra irányul, hogy programunkat mielőbb megvalósítsuk s éppen ezért nagy elfoglaltságom mellett már most hosszabb ideig tartózkodom Nagyváradon és itteni érdekeltégeinket ezentul is a leggyakrabban fogom látogatni.

Az intézet tárgyi és személyi organizációját már megkezdttük a „Timisiana”

A dusgazdag urlovas rejtélyes halála

(Budapesti tudósítónktól.) Hosszu esztendőök óta, amióta a szatmári Papp Béla meggyilkolásának komor tragikuma kibontakozott, rejtelmesebb családi dráma szálai nem bogozódtak még annyira, mint az Egyedy Arthur halála körüli események. Egyedy Arthur versenystájlótulajdonos — akinek titokzatos haláláról hírt adtunk — állítólag nem természetes halállal mult ki. Súlyos vád ez, amelynek középpontjában az elhunyt veje, Frohreich Ernő banktisztviselő áll, akit három napja a budapesti rendőrség őrizetben tart.

A csornai csendőrség nyomozása szerint Egyedy szobájában az ágylepedőn és a falon vérfoltokat találtak. Abból a körülményből, hogy a halálesetet napokig titkolták, gyilkosságra következtetnek. A gyilkosság előtti délelőtti Frohreich, aki meglehetősen hűvös viszonyban állott apósával, heves jelenetek közt pénzt kért.

— Azonnal kérem az apánázomat, — kiáltotta — különben leszomlok önnel. Egyedy a kérést megtagadta. Egyedy özvegye és leánya kizártak tartják Frohreich bűnösségét. Azt vallják, hogy Egyedy buskomor és életunt volt.

A rendőrség Frohreich budapesti lakásán házkutatást tartott és lefoglalta azokat a ruhákat, amelyeket Egyeden viselt.

Frohreich tagadja bűnösségét, a gyilkosságot a falusiak babonájának mondja. Tagadja, hogy a cselédeknek olyan utasítást adott volna, hogy éjszaka ne menjenek be Egyedyhez, akárhogyan esenget.

A csornai csendőrség kihallgatta Berta Erzsébet szobalányt, akit szintén őrizetben tartanak. A szobalány elmondta, hogy nem ő találta meg Egyedyt a fürdőszobában, hanem akkor látta először, amikor halálszobájában ágyba fektették. A padlón véresöppeket és véres ujjnyomokkal tarkított újságpapírt látott. A véres törülközőt, amellyel az akasztás történt, Frohreich ada át neki, hogy kimossa. Ő azonban rosszat sejtve, a kendőt véresen kiterítette, hogy száradjon.

Egyedy holttestét szombaton este Kenyeres Balázs dr. felboncolta. Részletes jelentését csak hétfőn délután terjesztik elő. Megállapította, hogy a halált fulladás okozta, de még nem tisztázódott, hogy gyilkosság, vagy öngyilkosság történt.

Takarék és Hitelbank szervezetének mintájára. Tervünk egy nagy tapasztalatokkal és tudással rendelkező kiváló erdélyi embert az intézet vezetéséhez megnyerni, aki dr. Fried Jánossal, a jelenlegi ügyvezető igazgatóval együtt fogja az intézet vezetését ellátni. Addig is a vezetést kizárólag dr. Fried János és vele együtt a központunk által kirendelt Strain Sándor igazgatónk teljesíti.

A biharmegyei érdekeltégeink és így a Népbank és a hozzátartozó vállalatok irányításával intézetünk a központi végrehajtó bizottság tagját Arsenovici Gyula Ömlétségát kérte fel, aki nagy tudásával és gondos mérlegelésével fogja programunk megvalósítását teljesíteni.

tént. A nyomozás vezetői elhatározták, hogy Frohreichot csendőrfedezet mellett lekísérik Csornára, ahol szembesíteni fogják Berta Erzsébet szobalánnyal. A büncselekmény színhelyére lemegy a vizsgálóbíró és a boncolást végző orvosprofesszor.

Vasárnap délelőtti Frohreich Ernő csendőrfedezet mellett elvitték a Szvetenay-utcai boncolóintézetbe és odaállították apósa hullájához. Frohreich mereven nézi a holttestet, de keményen tartja magát.

— Én nem bántottam — mondja dagogva. — Nem én voltam.

A nyomozás további menete iránt óriási az érdeklődés.

Frohreich Ernő egyébként fia a hírhedt Frohreich generálisnak, aki a világháborúban a szatánovi halálmarsot vezette.

Frey Ernő magántanár a család felkérésére orvosi bizonyítványban igazolta, hogy Egyedy 1916 óta idegorvosi gyógykezelés alatt állott, neuraszténia, melankólia kínozt. Betegségének főszimptomája életuntság és öngyilkosságra való hajlamosság volt. Többször állott szanatóriumi kezelés és megfigyelés alatt, mert féltették az öngyilkosságtól. Egyedyt a Kerepesi-temetőben hantolták el Frohreich kivételével az egész család jelenlétében. A temetésen óriási közönség vett részt. A vizsgálatot az egyedi kastélyban folytatják tovább, ahol Frohreichot a halott szobájában fogják kihallgatni.

* Uri fehérneműt és kelengyét a leg szebb kivitelben és legszolidabb árban kérésre Lengyel uridivat üzlete.

* Mamák! A gyerekeknek cipőt csak a Fecske áruházban vegyenek Zsigmond és Adler cégnél Str. Jorga (Zöldfa) 8. sz.

Télikabát
raglán
és öltöny
és öltöny
szövet
különlegességeinket
idény előtti olcsó árban árusítjuk.
HAVAS és GRÜNFELD posztó áruház
Avram J. (Kossuth)-u. 8. Sasátjáróval szemben.

APOLLÓ MOZGÓ

Sláger!

DANTON

Sláger!

hatalmas dráma a francia
forradalomból 7 felv.

Ma, kedden, 14-én utoljára

A főszerepben: Emil Jannings, Werner Krauss és M. Delschaft.

Rendes helyárak!

Rendes helyárak!

Erdélyi liberálispartí képviselők a kormány ellen

Kolozsvárról jelentik: Az elégedetlen erdélyi liberális képviselők egy csoportja tegnap Kolozsváron ülést tartott, amelynek az adott különös jelentőséget, hogy azon Lepadatu miniszter elnökölt. Az ülésen résztvettek Mate, Panescu képviselők, Hancu szenátor, Metes volt prefektus, dr Kiss, Popp, Bora, Popovici, dr Bianu szenátorok, Andrei képviselő, Dupa és Tanasescu szenátorok.

Az értekezlet foglalkozott az Erdélyt ért sérelmekkel. Megállapították, hogy az

erdélyi gazdasági élet elnyomódását a jelenlegi kormány hibás gazdasági politikája idézte elő és azt, hogy a legfontosabb közigazgatási pozíciókra az erdélyi nép lelkétől és gondolkodásától teljesen távol álló egyéneknek nevezték ki. Az értekezlet elhatározta, hogy a parlament megnyitása után akciót kezd annak érdekében, hogy a kormány jelenlegi módszereinek, melyek Erdélyt a gazdasági csőd felé kergetik, megváltoztatására bírják.

A pesti Hitelbank fuzionált a Leszámitolóval

Budapestről jelentik: A magyarországi lapok szerint a Magyar Általános Hitelbank fuzionál a Leszámitolóbankkal. Az új intézet neve ezután ez lesz: Magyar Általános Hitel-Leszámitolóbank. A fuzionálást intézet elnöke Ullmann báró, alelnök és vezérigazgató Madarassy-Beck Marcell, helyettese Kronfeld Pál. Egyébként a budapesti bankok között nagy fúziós tárgyalások folynak. A Hazai Bank a Pesti Hazával, a Magyar-Németbank az Iparbankkal és Gazdabankkal.

Kifosztották a belényesujlaki községi pénztárt

Nagyváradon elfogták a tetteseket

Két jobb családból való fiatalember pár nappal ezelőtt kifosztotta Belényesujlak pénztárát. A nagyváradi államrendőrség két ügyes detektívje Kővári és Trifán napokig tartó fáradságos nyomozás után vasárnap éjszaka egyik nagyváradi mulatóban elfogták a két uri betörőt: Opris Szevér belényesujlaki jegyző 18 éves fia és Kandi Lajos belényesujlaki református kántortanító. Mindketten töredelmes vallomást tettek a nagyváradi rendőrségen.

Elmondták vallomásukban, hogy a belényesujlaki községi pénztárból elvitték a vaskazettát, amely 60 ezer lejt tartalmazott. Kocsin Nagyváradra jöttek és a fánadosi-erdőben vették magukhoz a pénzt, a kazettát pedig otthagyták. A fosztogatás után Nagyváradon kisebb bevásárlásokat eszközöltek és szorgalmasan látogatták az éjszakai lokálokat. Majd autón Nagyváradról Kolozsvárra akartak menni, de csak Élesdíg jutottak, onnan újból Nagyváradra jöttek. Mig tegnap éjszaka letartóztatták őket.

Egyetlen bani nem volt már náluk, a hatvanezer lejt mind elköltötték. A detektíveknek megmutatták hova vitték el a feltört kazettát, amit meg is találtak a fánadosi erdőben. Belsmeríték további terveiket is, hogy kiakarták fosztani a belényesujlaki faterlep vonatát, amelyen a munkások fizetését vitték fel a telepre. Az autójuk elromlott és így nem tudták utólrá az iparvasutat.

Opris Szevér, a belényesujlaki jegyző fia tapasztalatlan 18 éves gyerek és állítólag ő ugratta be Kandi Lajos földhözragadt szegény tanítót a kalandos rablásba. Most, hogy a rablott pénzen vásárolt mámor fátyla lehullott, a fiatal emberek töredelmesen megbánták tettüket Opris Szevér a rendőrségen sirva-fakadt, nem mer apja szeme elé kerülni.

A két fiatalembert egyelőre átadják a belényesujlaki csendőrségnek, ahol a nyomozást lefolytatják és akkor adják át az ügyésznek.

* A lipcei vásárról nagy mennyiségű szőrmeáruval megérkezett Lechner szőrmester Str. Ciorogariu (Uri-utca) 4.

19
Október Vasárnap
délelőtt 11 órakor
SZIGLIGETI TÁRSASÁG
BERZSENY MATINÉJA
a színházban, ifjúsági előadások helyaival.

Nagy emberek — pongyolában

Régi dal: a legnagyobb szellemeknek is vannak hihetetlenül kicsinyes, sokszor visszataszító emberi lelki vonásaik, sőt olyan aberrációkra, — amikre közepetes tehetségű, de karakteres ember utálattal gondol, — nagy emberek minden skrupulus nélkül ráadják magukat. Legklasszikusabb példa erre Voltaire, akiről nem szükséges külön elmondani, hogy mekkora szerepe a tizenhetedik század történelmének, a francia irodalom legragyogóbb alakjai sorában is az első között áll, de akiről viszont minden kétséget kizáróan megállapították már, hogy pénzért, földi jóért szívesen eladta, vagy legalább szegre akasztotta egyik-másik elvét és a felsőbbeséggel szemben való hízésgnek még a bizánci történelemben is párhát ritkító példáját nyújtja. Természetesen Voltaire írói nagyságából mit sem von le ez a defektusa, amelyre legélesebben levelei világítanak rá.

Leveleinek egyrésze most jelent meg magyar nyelven. Korának legérdekesebb alakjaihoz: II. Frigyes porosz királyhoz, Katalin cárnőhöz, Rousseauhoz, Mismeure asszonyhoz, D'Alemberthez, Du Chatelethez és másokhoz intézi írásait. Sőt van e magyar kiadásban négy levél, amelyeket Fekete János grófnak, jönevű magyar költőnek küldött. Rokonszenvvel emlékszik meg bennük Magyarországról.

Katalin cárnőnek így hizeleg egyik levelében: „... Megkaptam törvénygyűjteményét német nyelven. Már ma reggel elkezdtem a velsek nyelvére fordítani; lefordítottam kínai, a világ minden nyelvére, ez lesz a világ evangéliuma. Igazam volt, mikor 13 éve azt mondtam: minden fény a Sarkesillagtól fog jönni...”

Nagy Frigyesnek ezt írja Voltaire:

— „Bár csak Nagy Fréderic — Halhatatlan Fréderic lehetne.”

Voltaire. Levelei, remek emberi dokumentumok. A most megjelent magyar kiadás, amely nagyszerű bevezetéssel van ellátva, megkapható a Hegedűs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárában.

* Kalapujdonságokban a legolcsóbb Lengyel.

Zauberer & Comp.
Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 7.
Férfi- és női szövetek hallatlan olcsó árban kaphatók. 1382

LEGUJABB

Mit követelnek az angol kommunisták

Londomból jelentik: Az angol kommunisták választási kiáltványa követeli a szénbányák, vasutak, ipar, földbirtokok, bankok szocializálását, a munkanélküliek támogatását, katonáknak, matrózoknak politikai jogokat és azonkívül Oroszországnak százmillió fontos kölcsön nyújtását, az orosz szerződés ratifikálását, a jóvátéti és hadiadósságok törlesztését és az angol csapatoknak Németországból való azonnali visszahívását.

Kiélesedett az angol-török konfliktus

Londomból jelentik: Közzéteték a török válaszcímlevelét a csütörtökön átnyújtott angol ultimátumra. Az ultimátum szombat déli határidővel követeli a török csapatok visszavonását a statusquo vonalig, azonkívül a csapatösszevonások megszüntetését. Ellenkező esetben Anglia viszályos akciószabadságát. A török kormány az ultimátum miatt péntek éjszaka tanácskozott Kemallal és még az éjszaka átadták a választ az angol követnek. Összehívták az angolai nemzetgyűlést is, hogy a kormányt tájékoztassák a délnyugati határmenti helyzetéről.

* A csizmadiamesterek figyelmébe. Mindazon csizmadiamesterek, akiknek munkáit sztrájkban állanak, kéretnek, hogy folyó hó 15-én, délelőtt 10 órakor a munkaügyi felügyelőség hivatalában (Parcul Stefan cel Mare, volt Tisza Kálmán-ter 17. sz. alatt) megjelenni szíveskedjenek a békeltető tárgyalások felvétele végett. Oradea-Mare, 1924. október 12. Teodor Vasca, inspectorul Muncii.

* Aszódinál Sas-palota tea-rum literje 30 lei, új termései teák és kávék érkeztek.

* Szőrmeáru vásárlásnál 10% engedmény Lechner str. Ciorogariu 4.

* Legjobb villanykörte! telefonkészülék és manometer raktárról nagyban és kicsinyben. Telefon és villanyzerelést, minden fémipari és esztétikai munkát, javításokat igen szolid áron vállal Rajz Andor elektromechanikus Szalárdi-utca 9.

ÉRTESÍTÉS!

A drágaság megszüntetésére elhatároztam üzletem nagy forgalomra való berendezkedését, ha a veendőknél az átlag nagy gazdasági horderejét felismerem és forgalmam vásárlásával megháromszorozza, úgy módjában lesz elsőrendű árut a legolcsóbb árban nálam beszerezni.

Az eladás 10% haszon mellett történik, ami teljes 20% megtakarítást jelent; már egy pár harisnyánál is 30-40 lei különbség mutatkozik, ugyancsak az

összes cikkeknél feltűnő nagy árkülönblet.

Női, férfi és gyermekharisnyák garantált minőségekben

Különleges újdonságok divat-mellények és kabátokban.

DARVAS speciális kötött-áruk áruháza

Bul. Regele Ferdinand 3.

Kirakatárakat kérem figyelemmel kíséreni

Valódi **BORSALINO KALAP** újdonságok 700 Lei **HOLLUSNAL**

Drámai jelenetek Reinitz Jakab elszállításánál

Megírtuk, hogy az igazságügyi miniszter megengedte, hogy a többszörös gyilkossággal vádolt Reinitz Jakabot tíz napra kiadják a kassai rendőrségnek, amely biztos adatokkal rendelkezik Reinitz bűnösségéről.

A rendelet megérkezése után dr. Nestor József szatmári vezetőügyész azonnal értesítésbe lépett a kassai rendőrséggel és megállapították az átadás időpontját.

Az ügyészség a feltűnés elkerülése végett úgy intézkedett, hogy a nevezetes foglyot autón viszik Halmiig és ott fogják átvenni a csehszlovák rendőrség kiküldöttjei.

Tegnap délelőtt 10 óra tájban a Burger-garázs egy Benz-kocsija csuszott diszkrétan a szatmári ügyészségi fogház hátsó bejárója elé. A járókelőknek azonnal feltűnt a fogház előtt álló automobil és rögtön szétzaladt a hír a városban: hogy:

— Most viszik Reinitzt.

Pár perc alatt néhány száz ember verődött össze a Verbőczy-utcában, akik kíváncsián várták Reinitzt. Hangos szitkok hangzottak fel a tömegből, egy kis lány ijedt félelemmel kapacitálta az anyját, hogy vigye el, mert nagyon fél.

Végre pár percnyi várakozás után feltűnik a bejárat elején Bota fogházigazgató magas alakja és mögötte egy hosszú fekete kabátos ember. Az arcából előlről nem lehet látni semmit Reinitz kezében egy sötétzsinű zacskó van, amelyet magasan az arca elé tart. Csak az imaszerzeményét viszi magával. A sötét háttérből élesen kiláglik a Dávid csillag ismerős rajza és a télován előremozgó alak úgy néz ki, mintha a szent jelvény védelme alá helyezte volna magát.

Reinitz érdeklődők.

A tömeg néma csöndben figyeli, hogyan száll lel Reinitz az autóra. Most már látható az arca is. Lesütött szemmel ül az autó hátsó ülésén és a mélyen szemébe huzott kalap alól csak ritkán lövel egy-egy éles, szűrő pillantást az autó köré gyűlt érdeklődők felé.

A söfőr mellett maga dr. Nestor vezetőügyész helyezkedik el, Reinitz mellett Filep László ügyészségi irodavezető foglalt helyett, a másik két ülést egy szürnyos őr és egy újságíró foglalja el.

Indulás után Reinitz odafordult Filep igazgatóhoz és a kérdések egész özönével ostromolja egész Halmiig.

Megkérdezte, hogy hová viszik és és meddig marad ott. Nem hosszabbítja meg a tíz napot? Mikor némileg kielégült a kíváncsisága, idegesen szólítja meg Filepet:

— Hát engem csak úgy mirnix-dírnix ki lehet adni?

Filep megnyugtatta, hogy miniszteri rendeletre adják át. Egyébként nincs mitől félnie, ha ártatlan, ez a módja annak, hogy tisztázza magát.

Reinitzt nem nagyon nyugtatja meg a Filep kommentárja. Látszik rajta, hogy nem szívesen megy Kassára.

Az átadás.

Halmiban Pongrácz Gusztáv rendőrségi főtanácsos, Uhrlik rendőrkapitány és Pecura rendőrelőhelyelő várták Reinitzt.

A Halmi rendőrségi szobában jegyzőkönyvet vettek föl az átadásról, amit Reinitz a sarokban lévő diványon ülve élénken figyelt. A hivatalos aktus befeje-

zése után Reinitz odafordult Pongrácz főtanácsoshoz és ijedt hangon kérte:

— Ne hagyjanak az uton a gyönvernél! Pongrácz és dr. Nestor is megnyugtatták, hogy nincs mitől félnie, mert Csehszlovákiában senkinek tud az érkezéséről.

A főtanácsos még közli Reinitzcel, hogy bár előírás szerint meg kellene őt láncolni, eltekint ettől, mert bizik abban, hogy nem fog az uton számár-ágot csinálni. Szőkés esetén azonban keresztül-lövik.

Reinitz ünnepélyesen megígéri, hogy jó fiu lesz, csak engedjék meg neki a dohányszázt. Az előzőeken rendőri közeget a kíváncsiságát is teljesíti.

Az érdeklődők.

Halmiban sokan felismerték Reinitzt és rövidesen itt is egész emberáradat lepte el az állomást és szembeszállva a rendfenntartókkal, mindenki legalább egy pillanatra látni akarta a hírhedt vendéget.

Az érdeklődők között ott volt Reinitz egyik áldozatának a fivére is, akit Reinitz megszolgált:

— A gyermekeimre esküszöm, hogy nem ismerem a testvérét.

A megszolgált magát kikelve választotta Reinitznek:

— Maga gyilkos, képes a gyermekei élete árán is hazudni!

Ekkor váratlan fordulat történt. Egy alacsony szakállas ember lépett elő és dühösen kiabálta Reinitz-felé:

— Engem sem ismer, bitang?

Reinitz zavartan lehajtotta a fejét. A bőzbeszélő Nőé Sámuel volt, a Reinitz-ügy egyik legfontosabb tanúja, akit szintén kicsalt a kassai villamos végállomásig és ahol Nőé visszariadt az éjszakai erdei utól.

A kínos jelenet után nemsokára beszállították Reinitzt, akit ismét magasra tartott szent csomagjaival együtt eltűntetett a vasuti kocsi a kíváncsiak szeme elől.

Vacarescu főtanácsos vallomása Coroiu pénzügyigazgató ellen

Megírta a „Nagyvárad”, hogy Coroiu felfüggesztett pénzügyigazgatót szombaton kihallgatta a rendőrség az állami tisztviselőknél kiutalt ruhaneműek elcsikasztása ügyében. A volt pénzügyigazgató Costin Anghel és Vacarescu Sándor főtanácsosok jelentették fel és 168 ezer lei elcsikasztásával vádolják. Coroiu kihallgatása után Vacarescu Sándort hívta fel a rendőrség vallomástételre, aki hétfőn meg is jelent az államrendőrségen.

és súlyos vádak tartalmazó deklarációt adott be Coroiu ellen.

Elmondta Vacarescu a vallomásában, hogy Coroiu pénzügyigazgató annak idején őt bízta meg a tisztviselőknél érkezett áru eladásával. A megbízást hivatali helyiségében szóbelileg kapta Vacarescu és minden leltározás nélkül átvette az árut. A raktár a vármegyházán, az árvaszék irodái mellett volt.

Vacarescu a megbízás vétele után érintkezésbe lépett kereskedőkkel, ügynökökkel az áru értékesítésére. Tárgyalt többek között Weinberger Jenő Royal-kávéházi főpincérrel, Eichner Ede, Rohn Herman kereskedőkkel és dr. Popocán Mihály orvossal.

A felsoroltakkal Vacarescu felkoreste Coroiu pénzügyigazgatót, aki

azonban nem egyezett bele az eladásba, mert keveselte a 150—200 ezer lei hasznát, amit az eladással elérhettek volna.

Igy a vétel abbamaradt.

Pár napra rá — mondja Vacarescu vallomásában —

Coroiu pénzügyigazgató feltörte a raktárhelyiségeket és eladta az árut 35 ezer lei veszteséggel, amit Vacarescuval fizettetett meg.

Amikor Coroiu feltörte a raktárt, jelen voltak Földi Károly, Ökrös Venczel, Vass Ferenc és Porumb Nicolai vármegyén lévő hivatalosok. Porumb Nicolai figyelmeztette Coroiu-t, hogy ne nyitassa fel a raktárt Vacarescu nélkül, de a figyelmeztetés nem ért semmit.

Vacarescunak kellett megfizetni a 35 ezer lei veszteséget is, mint akinek gondjaira volt bízva az áru. Vacarescunak engedelmeskedni kellett feljebbvalója parancsának és a 35 ezer leit ki is fizette. Ha Vacarescu adja el az árut, akkor legalább 200 ezer leies nyereséget kapott volna a tisztviselők jóléti intézménye. Érdekes még, hogy Vacarescu Sándor — mint a „Nagyvárad” munkatársának elmondta — az összes politikai pártok vezéreinek, Iorga Miklósnak, Averescu tábornoknak, Maniu Gynulának, Vajda Sándornak, hét erdélyi püspöknek, több erdélyi szenátornak és püspöknek hatalmas beadványban ismerte Coroiu pénzügyigazgató ellen lefolytatott vizsgálat eredményét és kérte őket, tegyék szavá a parlamentben is a nagyváradi pénzügyigazgató visszaéléseit. A püspököknek küldött felterjesztésben külön kitért Vacarescu Coroiu vallásellenes viselkedésére, hogy sokszor nagyünnepeken is berendelte a tisztviselőket.

Eredeti angol szövet különlegességeim megérkeztek

melyből a legújabb divat szerint, szolid árban készítek legszebb kiviteli ruhákat. Pontos kiszolgálás.

CZITROM

uri szabó Str. Oltenia (volt Csengeri-utca) 1.

MOLNÁRNÁL

Ferdinánd király (Rákóczi)-út 9. szám

Prima	Flohr harisnya	69	Lei
"	Muslin harisnya	88	Lei
"	Szines ingek	210	Lei
la la	Szines ingek	265	Lei
Prima	Zefir ingek	300	Lei
"	Zefir ing, divat minták	375	Lei
"	Frack ingek	350	Lei

NYAKKENDŐK

divatnyők, bőr- és szövött keztyűk
ORIASI VÁLASZTÉKBAN

NAGY CIPŐELÁRUSÍTÁS!

908

Csak e hó 18-ig

== GONDA TESTVÉREK Cipőáruházában ==
BULEVARDUL REGELE FERDINAND 5. sz. (PARK-SZÁLLODA ÉPÜLET)

Csak e hó 18-ig

Túlhalmozott raktár miatt az összes raktáron levő női-, férfi és gyermekcipőket minden elfogadható árban elárusítjuk.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Lila akác.
Szerda: Trónörökös, bérletszünetben.
Csütörtök: Mézeskalács, A) bérlet.
Péntek: Árvácska, ujdonság 1-ször B) bérlet.
Szombat d. u.: Antónia, olcsó helyárrakkal.
Szombat este: Árvácska, ujdonság másodsor, bérletszünetben.
Vasárnap d. u.: Mintha álom volna, mérsékelt helyárrakkal.
Vasárnap este: Árvácska, bérleten kívül.
Hétfő: Árvácska, ujdonság negyedszer, A) bérlet.

Lila akác

(Szép Ernő darabjának bemutatója.)

A Lila akác az egyszer volt Pest szerelmének a hajtása. A Lila akác mint regény, nem is regény, apoteozisa a különös és páratlan fővárosnak, ami akkor volt Pest, a Lila akác virágzása idegen. Akkor, amikor bankhivatalnok képe volt ennek a városnak, részlet elegancia: az Andrássy-uttal, a múzeumokkal, műcsarnokkal kezdett kiöltözni a különös hangulata éjszakai lokálok, orfeumokat viselt a kebelén, amelyek úgy csillogtak, mint a szanaszán nyakkendőre húzott briliánsgyűrű. Százhatvan korona havi fizetést kapott a bankfiú és éjszakánként a szeparében pezsgőt bontott a 10 koronával üvegenként, mert súlyos bánatát a Nagyságosasszony iránt érzett dülő tiszta szerelmét Tóth Mancsi árnyékában akarta elfeledni. És kiderült, hogy a nagyságos asszony élvezet nő volt, aki régi gyakorlattal törte mindapróbb cserepekre a házasságot, viszont a züllött Tóth Mancsi tiszta és ártatlan maradt, aki csak éjszaka járt selyembe s a társaságépzet odaadta az öreg házmesternek, akit szülőként tisztelt.

Pali ur, — Bihari játszotta ezt a szerepet talantumosan és meghatóan — így magasztosul fel új és örökre megtalálni vélt szerelmében Tóth Mancsi karján. De Tóth Mancsi elszólítja a könyörtelen élet, ki kell használni szegény szép leánynak a fiataloságot s elindul — Oroszországba vengerkának. Szép Ernő Pest szívet harangozza, lóbálja meg a néző előtt a Lila akácban és azok özött, akik megakarták fogni, örök márványba akarták karcolni a magyar főváros utolsó szép idejét, talán neki sikerült legjobban. A regény töredék nélkül hat a színpadon, a nagyváradi is. A siker oroszlanrésze Kertész Mancsié, aki meg tudta hatni a nézők szívet, újabb tanujelét adva fejlődő tehetségének. Színesen dekorálták a háttérre a többi szereplők, Betegh Béby, Körösy Juci, Sós, Stoll, Madas és Martinek s kitűnő figurát játszott meg a barzongorista szerepében Békefi Mihály karmester is, hozzájárulva az összes szereplőkkel együtt a Lila akác mestereként bájos, május illatu hangulatához. (bl.)

— Rohonczy Mihály, az új bonvivan első felépíté. Vasárnap este lépett fel első ízben Rohonczy Mihály, a társulat új bonvivánja. A Marinka táncosnőben Iván herceget játszott a bravúrosan, jóleső bizonyítékául annak, hogy az operettenszemből kipróbált erőt nyert benne. Jól beszélő, szép hanganyagu, intelligensen játszó színész Rohonczy Mihály, aki első intradára győzött. Vasárnapra hirdették a színházi kommunikék Betegh Béby bemutatkozásait is azzal a megjegyzéssel, hogy a vasárnap esti szerep nyújt első igazi alkalmat a művésznőnek egy igazi debüté. Betegh Béby játékkészsége a Marinka táncosnőben kétségkívül meghaladta eddigi próbálkozásait, az énekpartiai is a könnyebb fekvésű zeneszámokban jobban sikerültek. Előkelő exterieurje, szépsége, mindenesetre elősegítik, hogy megfelelő szereposztásban érvényre juttassa talentumát. Vendége is volt a vasárnap esti előadásnak. Zöldhelyi Anna adta a címszerepet, amely igazi primadonnakvalitásokat kíván. Zöldhelyi Anna mindenben megfelelt a várakozásnak s fellépése erősen hozzájárult ahhoz,

hogy végre egy tökéletesebb s Nagyváradon megszokott nőjü operettelőadást láthattunk. Sós Mihály a legjobb színészek, a legerősebb egyéniségek egyike, akik az utóbbi esztendőben a váradi színpadon megfordultak. Vénája igen sokban Boszorkához teszik hasonlatossá, a nélkül, hogy utánozná a nagy pesti komikust.

— Trónörökös. Szerdán este Gróf Lászlóval a címszerepben a Trónörökösöt játsza a drámai társulat. Az egyetlen dráma, amely Rudolf trónörökös tragikus és titokzatos halálát tárgyalja, mindig a szenzáció hatásával hat, éppen ezért a szerdai előadás iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg. A Trónörökös főszerepeit Jósika Mici, Nagy Bertá, akinek ez lesz a tulajdonképpeni bemutatkozása, továbbá Tóth Elek, Hevesi, Galambos és Madas játsszák. A szerdai előadás bérletszünetben megy.

— Árvácska. A legnagyobb sikerű Zerkovitz operett az Árvácska, mely Budapesten több mint 200 előadást ért meg, nálunk pénteken este B) bérletben kerül bemutatásra. A rendkívül ötletes meséjű és igen népszerű muzsikájú operettben csaknem az egész operettenszemből részt vesz, ami annyit jelent, hogy a direktió igen nagy súlyt fektet arra, hogy az operett a legjobb előadásban és fényes kiállításban kerüljön színre. Az Árvácska főszerepeit T. Pogány Janka, Kertész Mancsi, Betegh Béby, Fényes Lili, Rohonczy, Madas, Martinek, Bihari játsszák. Az operett Hetényi Elemár főrendező rendezi. Az Árvácska szombaton, vasárnap és hétfőn is műsoron lesz.

— Műsorváltás. A színház igazgatósága közli, hogy kedden este a Süt a nap helyett, Benes Ilona betegsége miatt a Lila akác kerül előadásra.

MOZI

— Vigjáték műsor a Dorian-filmszínházban. Tegnap mutatta be a Zigottó-burleszketek a Dorian filmszínház, mely osztatlan tetszést és harsogó kacagást váltott ki a közönségből. A kiválóan összeválogatott burleszkek: „Zigottó mint pék”, „Zigottó mint scherif”, „Zigottó a kulisszák között” és végül „Zigottó halálra ítéltve” megis érdemlik azt a nagy érdeklődést, amit a bemutató estélyén a közönség a filmek iránt tanúsított. Az előadások ma kedden, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

— Danton. A francia forradalom kimagasló alakjának, Dantonnak történetét interpretálja a film. Rapszódikus gyors egymásutánban rohannak az események, mindvégig érdekesítő és a legmagasabb fokig felcsigázva az érdeklődést. A németek a filmben helyezték el technikájuk, rendezési hivatottságuk koronáját. Emil Jannings játsza Dantont és Werner Krauss Ropespiert. Utólréhetetlen tökéletességgel, művészi tudásuk teljes erejével ragyognak a művészek, jobbat, tökéletesebbet nem is lehet elképzelni, mint amiről e két művész alkotott.

Gyermekruhák, női aljak és bluzok
nagy választékban, legolcsóbban

„MODEL”

áruházban, Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 6 szám

ÁTMENETI

KABÁTKELMÉK

egyszínű és kockás Double háttal

400 Leitől feljebb

a legfinomabb különlegességig feltűnést keltő és választékban érkeztek a szoliditásáról elismert

SZÉKELY

kizárólagos posztóáruházába

Str. Árv. Iancu (Kossuth-u.) 5

Figyelem!

Férfi ingek,
nyak-kendők

Női és férfi

Harisnyák,
Keztyük

NEUMANN

Figyelem!

Leszállított olcsó árakban.

Sírada General Moşoiu (Kerfi-utca) 1. szám

Női kabátok és ruhák
elegáns kivitelben a legutányosabban

Hevesi áruházában

Strada Nicolae Jorga — Zöldfa-utca.

Eredeti bécsi és párisi
modellkalapok

RIGÓ

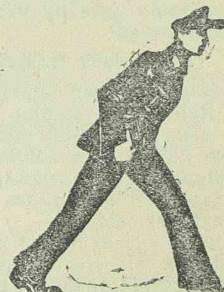
kalapszalokban

Ferdinánd kir.-ut 10

I. emeleten

Megrendelések és alaktások pontosan készülnek

DIÁKEGYENRUHÁK
6 SAPKÁK

KÉSZÜLNEK
GERGELY GYULA
ÜZEMÉBEN
Szt. REG. FERDINAND N° 55

Harisnyát vásárolhat

de elismerten jót és

olcsón csakis

Fischer Áruházában

Sas-passage.

Házi harisnyák ... 20 Leitól
Maco harisnyák ... 40 Leitól
I-a flor harisnyák ... 75 Leitól
I-a selyem flor harisnyák 99 Leitól

Gérna, flór és fátol harisnyákban
nagy választék olcsó árak mellett.

Pastel férfi sockni ... 22 Leitól
Csikos férfi sockni ... 30 Leitól
Jaguard férfi sockni ... 55 Leitól
I-a selyem flor férfi sockni 58 Leitól
Férfi hosszú harisnya ... 90 Leitól

Nagy választék férfi socknikban a legfinomabb minőség, valamint gyermekharisnyákban és rövidárúknban olcsó árak mellett

Mielőtt **BUTORT** vásárol
tekintse meg saját érdekében

WALLERSTEIN FERENCUTÓDAI
DANIBERG és WALDNER

butor nagy áruházát
Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 19. szám.

ÚJ DONSA GOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
STRADA PRINȚUL CAROL (VOLT CZILÁGYI DEZSŐ-UTCA) NO. 6.
Kiadótulajdonos:
NONNENFELD ADOLF RESZVÉNTTÁRSASÁG
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Helyben: egy hóra 50, negyedévre 150, félévre 300, egész évre 600 Lel. Vidéken: egy hóra 60, negyedévre 180, félévre 360, egész évre 720 Lel.
R. Nagyórád" telefon száma 33
Előfizetéseket és hirdetések eladását a Kiadóhivatal és a Híradás
Hirdetési Iroda (Telefon 43-04)

EGYES SZAM ARA BUCURESTIBEN 4 LEI 50 B.

A Szigligeti Társaság malinéja

A Szigligeti Társaság vasárnap, 19-én délelőtt 11 órakor a színházban, az ifjúsági előadások olcsó helyárai mellett rendezendő Berzsényi-matinéjának műsora:

1. Dr. Karácsonyi János püspök, nagyprepost elnöki megnyitó beszéde.

2. Berzsényi: Közelítő tél, szavalja Nagy Berta színművész.

3. Hílf László r. tag értekezése Berzsényi Dánielről. Felolvassa Madas István színművész, r. tag.

4. Reményik Sándor, az Erdélyi Irodalmi Társaság tagja, vendég, verseit olvassa fel.

5. Berzsényi Dániel „Bucsuzás Kemenesajától”, szavalja Gál Piri színművész.

6. Elbeszélés, írta és felolvassa Pálffy né Gulácsy Irén r. tag.

7. Bárdos László és Korda Béla r. tagok versei.

8. Várady Aladár legújabb dalait énekli Rohenczy Mihály színművész, a szerző zongorakísérete mellett.

* Személyi hír. Pacurariu ezredes, nagyváradi hadkiegészítő parancsnok hazaérkezett és átvette a Hadkiegészítő Parancsnokság vezetését, ugyancsak újabb elfoglalta helyét a lakásrekviráló bizottságban.

* Bratianu miniszterelnök fogadtatása Prágában. Prágából jelentik a Radornak: Bratianu Jonel miniszterelnök feleségével tegnap ideérkezett. A pályaudvaron Benes külügyminiszter és neje, valamint a prágai román követség személyzete fogadták. Benes dejeuner adott Bratianu tiszteletére. A román miniszterelnök este hazautazott.

* A postaigazgató nyilatkozata. A következő nyilatkozatot kaptuk: Hivatalos utamból hazatérve, csak most értesültem a szatmári „Szamos” című újságnak f. évi október hó 8-án 56—227. számában megjelent azon valótlan közleményről, hogy a szatmári I. számú hivatal telefonkezelőjét tetteleg bántalmaztam. E közleményt a kolozsvári Ellenzék, a Brassói Lapok és a nagyváradi Friss Újság is átvette. Reputáciomat melyen sértő eme nyilvános rágalmazásért a Szamos, valamint annak felbujtói ellen a sajtópert megindítottam és az illető alantas kezelő ellen a fegyelmi eljárást folyamatba tettem. Oradea-Mare, 1924. október 12. A. Marini, Inspector General P. T. T.

* Aradon letartóztatták Horthy Miklós rokonát. Aradi tudósítók telefonálják: Az elmúlt éjszaka a sziguranca emberei megjelentek Téglássy József aradi cipész-mester lakásán, akik kémkedés gyanúja miatt letartóztatták és magukkal vitték. Dr. Téglássy József letartóztatásáról az aradi állambiztonsági hivatal eddig nem adott ki részletesebb információt. A letartóztatott cipész-mester a magyar uralom idején főszolgabíró volt és az impériumválasztásokor választotta utj mesteriségét. Dr. Téglássy József közeli rokonságban van a Jankovics és Purgly családokkal és így rokonai kötelekék fűzik a magyar kormányhoz. Horthy Miklóshoz is. Arad társadalmában széles körben pertraktálja dr. Téglássy letartóztatását. Nem tartják kizár-

nak, hogy cipész-mester egykori főszolgabíró volt valamelyik ellensége éppen rokonsága miatt nézte gyanus szemmel és jelentette fel, kémkedéssel vádolva meg.

* A váradi magyar orvosok román vizsgálója. Az aradi egészségügyi főfelügyelőség vizsgálóra kötelezte a nagyváradi tisztiorvosok és a Bihar megyei kórház orvosai közül azokat, akik nyelv-kisebbségekhez tartoznak. A vizsgát, amely az orvosok román nyelvtudását fogja elbírálni, holnap tartják meg Aradon és azon dr. Ertler Mór, dr. Barna Armin, dr. Móricz Ernő, dr. Verzár István, dr. Waldmann és dr. Marosi vesznek részt.

* Motát nagy ovációval fogadták a román diákok Kolozsváron. Kolozsvári tudósítók jelentik: Vasárnap érkezett Kolozsvárra Mota, az ismert diákvész, akit nemrégiben mentett fel az ilfovi törvényszék a Vernisosescu ellen elkövetett merénylet miatt. A kolozsvári diákság Mota érkezése alkalmából napokkal ezelőtt tüntetésre kért engedélyt, amit a kolozsvári hatóságok meg is adtak. Szombaton éjjel egy Bukarestből érkezett távirati rendelkezés alapján a már megadott engedélyt visszavonták. Ennek dacára tegnap mintegy háromszáz diák kivonult a pályaudvarra és Motát megérkezésekor hangos ovációban részesítették. A katonai és rendőri hatóságok minden tüntetést megakadályoztak és így a diákok bevonultak a városba, ahol a farkas-szobor előtt Mota beszédet mondott, majd az egyetemre vonultak, ahol gyűlés keretében Mota bejelentette, hogy lemond a Petru Mayor diákegyesület elnökségéről. A rendőrség az egyetemen tartott gyűlést feloszlatta. Zavaró incidens sehol sem fordult elő.

* Fekete Mihály szintársulata válságos helyzetbe jutott. Aradról jelentik: Fekete Mihály szintársulata, amely csak alig pár hete játszik Aradon, komoly válságba sodródott. A válságnak egyik oka a közönség közönsége a színház iránt. A válság felidézője azonban az a szokatlan körülmény, hogy Fekete Mihálynak negyven százalékos adót kell fizetnie, amelyből 32 százalék állami és 8 százalék a városi adó. Ezt a terhet az aradi színház nem bírja ki és Fekete Mihály beadványt intézett a tanácshoz, hogy mentse fel a látékkötelezettségtől, mely december 1-ig szólana, mert vissza akar menni Temesvárra. Erdély más városaiban ugyanis csak 16 százalékos adót szednek a magyar szintársulatoktól.

* Castiglioni megegyezett a Depositenbankkal. Bécsből jelentik: Castiglioni a Depositenbankkal megegyezett. Tíz milliárdot azonnal kifizet, később pedig husz milliárdot.

* Szukoth jelentőségéről fognak előadást tartani a Zeire Mizrach kulturáléutáján, mely ma, ünnep másodnapján d. u. 3 órakor a Str. Cuza Voda 2. alatt lesz megtartva. Érdeklődőket szívesen lát a kulturálébizottság.

* Sanghait védő csapatok megadták magukat. Londonból jelentik: Azok a csapatok, amelyek Sanghait Kiatsu hadserege ellen védelmezték, megadták magukat. A felek fegyverszünetet kötöttek.

* Mikor vásárolhatnak a kofák. A város új piaci szabályrendeletet dolgozott ki, amely szerint a kofák a termelőktől a jövőben nyáron tíz óra után, télen tizenegy óra után vásárolhatnak csak. A belügyminiszter jóváhagyta az új szabályrendeletet s most a város ártírt a rendőrséghez, amelyben a legszigorúbban felhívja a rend megőrzésére. Ez a rendelkezés már régen esedékes volt, mert a piaci drágasághoz jóval hozzájárult az, hogy a termelőktől a kofák már korra csak reggel elkapkodják termékeiket, hogy aztán busás haszonnal adják a kiuzsorázott közönségnek tovább. A közönség jól teszi, ha intenzíven örökdi a rendelet betartása fe-

lett, a kofákat délelőtt 11 óráig nem engedik vásárolni s amelyek vásárolni próbál, azt a legközelebbi rendőrszemnek bejelenti.

* Lemondott tisztviselő. Leukutca Traján biharvármegyei árvaszéki tisztviselő állásáról lemondott.

* Jackie Coogan szöklk Budapestén az ünneplés elől. Budapestről jelentik: Jackie Coogan-t a mozioperatörök magyar ruhában fényképezték le a Ritz-terasszon. A szálloda előtt életveszélyes tolongás volt úgy, hogy szobájában kellett étkeznie. Amikor a város nevezetességeit megnézte, a szálloda hátsó udvarán kellett kocsinna. Jackie Coogan ma elutazik Budapestre.

* Mikes Ödön ünneplése. Intim és meleg körben ünnepelték vasárnap este a Palace különtermében Mikes Ödönt. Nagyvárának kiváló festőművészt negyedszázados jubileuma alkalmával. Tisztelők, jóbarátok, pályatársak foglaltak le a hosszú asztalt és a szeretetnek, ragaszkodásnak öntözével halmozták el a jubilánst egész estén. Kara Mihály szobrászművész a pályatársak nevében üdvözölte hasonlatokban gazdag, szép beszédben, melyben azt fejtegette, hogy Mikesnek méltán van joga a jubileumhoz. Marót Sándor a sajtó nevében üdvözölte Mikést, aki keresetlen és őszinte szavakban mondott köszönetet az üdvözlésekért. A társaság a késő éjszakai órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

* Itt említjük meg, hogy Mikesnek a Helikonban levő nagyszerű kiállítása kedden este bezárul és az ünnepségnek egyik legszebb kifejezője, ha a kitűnő művésznek elsőrangú és igaz művészi értéket reprezentáló festményeit megvásárolja a közönség.

* Világszenzáció lesz a Rubinstein Erna hangversenye. Jegyek a Musicában.

* Az üzleti helyiségek bérei megállapítása kérdésében a Házutalajdonosok Szövetsége vasárnap Schwartz Izidor helyettes elnök vezetésével végrehajtó bizottsági ülést tartott és határozatilag ki-mondotta, hogy a vitás érdekek teljes biztosítását célzó feltételeknek a bérlők részéről elfogadása esetében, tagjainak a választott bírósági eljárás igénybevétele fogja ajánlani. Ezen feltételek megállapítására és ezirányban a megállapodás létesítésére bizottságot alakított és ebbe Schwartz Izidor helyettes elnököt, dr. Rezső Mór, dr. Olasz Béla, Weiszlovits Lajos és Schiller Sándor végrehajtó bizottsági tagokat és dr. Lengyel Zsigmond főtíkárt delegálta. A kiküldött bizottság a Kereskedelmi Csarnok részéről megválasztandó bizottsággal fog tárgyalni és a megállapodást ezzel fogja létesíteni. A végrehajtó bizottság továbbá elhatározta, hogy a folyó hó 26-án, Temesvárott megtartandó IV. országos háztulajdonosi kongresszuson részt vesz és képviselével dr. Váradi Ödön helyettes elnököt és dr. Lengyel Zsigmond főtíkárt bízta meg, egyben pedig a kongresszuson való részvételre fel fogja hívni a szövetség tagjait is.

* A félxifürdői vendéglős árdragítási pere a törvényszékén. A Félxifürdő vendéglőse, Klein Márton, aki egy limonádét 15 lejért adott, a járásbírósnak a múlt hónapban felmentette az árdragítás vádjá alól, viszont elítélte 1500 lejre azért, mert a vendéglő mellett levő büfében nem függesztette ki az árslapot. Felebbezés folytán a törvényszék Szőlőssy-tanácsa ma tárgyalta az ügyet. Erdélyi Széver dr. Klein Márton ügyvédje bebizonyította, hogy a vendéglőben igenis ki volt függesztve az árslap, viszont a büffé közvetlen összeköttetésben van a vendéglővel. A bíróság Klein Márton az árslap kinemfüggészetének vádjá alól felmentette. Az ítélet jogerős.

* Hitler Mikás szabadlára helyezte a vizsgálóbíró. Megírtuk, hogy Hitler Mikás, a Parisien Grill tulajdonosát őrizetbe vette az államrendőrség, azután pedig átadták a királyi ügyészségnek. Hitler Mikás hitellezői, alkalmazottai jelentették fel, de a vizsgálóbíró előtt beigazolódott, hogy csak egyszerű üzleti elszámolásról van szó és szabadlára helyezték.

* „Purgo” enyhe, kelemes hashajtó. 1

* Egy község földet követelt. Vizesgyán határmenti útszá román ajku községből Nikita János kiscigazda vezetése alatt tíz tőgu küldöttség jelent meg tegnap délelőtt dr. Popovici Miklós prefektus előtt azzal a panasszal, hogy az állami agronomus elvette földjeiket. Kétszázötven kiscigazda nevében jöttek, akiknek nagyrésze a forradalom idején kényszerbérletbe fejenként hét holdat kapott, melyet mostanig műveltek, most azonban a hét holdból három holdat Körösszeg község lakosságának adott át az agronomus, aki ezenkívül a napokban kidoboltatta, hogy az őszi munkálatokat nem kezdhetik meg további intézkedésig. Kérték a prefektus intézkedését, hogy az elvett három holdat adassa vissza nekik olyan területen, amely művelhető, mert az eddig kiszakított négy hold is vizes talajon van. A prefektus meggyőzte a küldöttséget, hogy más község lakosságának is szüksége van földre és Körösszeg igényeit csak úgy tudjuk kielégíteni, ha Vizesgyán határából vesznek el. A körösszegiek így szintén négy hold földhöz jutnak. Azonban ha marad föld, azt köztitk fogják szétosztani. Megígérték végül, hogy a meghagyott 4 holdat megművelhető földterületen fogják kiosztani. A küldöttség megnyugodva távozott a prefekturáról.

* Dr. Nasta és Hubert Etel egyetlen ária- és dalestélye. Október hó 25-én, szombaton este rendezte a Katolikus Királyi színházban Parlagi igazgató a két kiváló operatársaknak a dalestélyét, amelyen a budapesti Operaház a két elsőrangú énekező Wagner, R. Strauss, Tosti, Verdi, Petrescu, Puccini, Mascagni, Ponchielli műveiből fogtak énekelni. A jegyeket ezen egyetlenn dalestélyre már csütörtökön reggeltől kezdve fogják árusítani a Kath. Kör pénztárhelyiségében, délelőtti 9 órától 1 óráig.

* Nagyvárad — Marosvásárhely 1:0 (0:0). Vasárnap találkozott először Nagyvárad és Marosvásárhely válogatott csapata. Kedvtelen, unalmas játék után Nagyvárad került ki győztesen a mérkőzésből. Az első félidő nem hozta meg az eredményt, míg a második félidőben Székely győnyörű szabadrugásból megszerezte a győztes gólt. A mérkőzést szép közönség nézte végig.

* Egyévi önkéntesek bevonulása. Tudomásul adjuk a véderő-törvény (Legia Recrutarii) 52. és 53. szakasza értelmében besorozott egyévi önkéntes ifjaknak — akik tanulmányaik folytatására nem kérték halasztást —, hogy 1924 október 15-én be kell vonulniuk. Tenát a fentemlítt ifjaknak 1924 október 15-én, reggel 8 órakor jelentkezniük kell a Hadkiegészítő Parancsnokságnál (Aradi ut), ahonnan a megfelelő ezredekhez küldik őket. Pacurarii ezredes, nagyváradi hadkiegészítő parancsnok.

* Fehér Arany előadóestélye iránt érdeklődő s mulatkozik az irodalmi és kulturális szeretők közt, mely bizonyára zsufozásig fogja megtölteni az előadó-termet. Az estélyre már lehet jegyeket váltani a „Hegedűs Hírlapjában és a „Központi Újság- és Jegyirodában 30—100 lejig. Az estély csütörtökön este lesz a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.

* Tizenhatodikán kezdődik a színháziskola. Hetényi Elemér színháziskolája, mely romániai területén az egyetlen autorizált magyar színész-képző intézet, második évét e hó 16-án kezdi meg. A tavalyi tanév teljes sikerét eléggé dokumentálják azok a szerződéseket, melyek az iskola növendékeinek nyolcvan százalékát a legelső erdélyi színpadokra emelték. Az új tanévben fokozott gondossággal fogja az iskola igazgatósága a növendékek képzését továbbfejlesztetni. Az iskola tanári karában a legkifünőbb erők foglalnak helyet. A román nyelvet és irodalmat a Gjudu-liceum két tanára, a magyar irodalomtörténetet és dramaturgiát Tabéry Géza, a mitológiát Hílf László, éneket Szabó Ica, a táncot Antalfi Margit oktatja, míg a gyakorlati színpadi kiképzést maga Hetényi Elemér tartja fenn magának. Beiratkozásokat a színháziskola még e hó 20-ig elfogad. Beiratkozási díj 600 lei, havi tandíj 500 lei.

* Borkabátok a leg szebb, legolcsóbb Lechner szücsnél str. Ciorogariu 4. sz.

* Orvosi hír. Dr. Winkler Lajos belgyógyász hazaérkezett. Rendeléseir Str. Alexandru (Teleki-utca) 8. alatt újból megkezdte. Rendel. 9—10 ig és d. u. 3—5 ig.

* Száztíz millió dollárt jegyez a Morgan-ház a német kölcsönre. Budapestről jelentik: A Morgan-bank hivatalosan közli, hogy a vezetése alatt álló szindikátus száztíz millió dollárt vett át a német kölcsönből, melyet holnaptól kezdve jegyzésre felajánlanak a közönségnek.

* Házasság. Kassay Magda, Kassay Béla tenkei ref. lelkész leánya és Vass Árpád városi fogalmazó szombaton esküszik örök hűséget a tenkei ref. templomban.

* A héber óvoda megnyitása. Értesítjük az érdekelte szülőket, hogy a héber óvoda Mezey Mihály-u. 11. sz. (Str. G. Mosoiu) alatt f. hó 22-én megnyílik. Az óvoda vezetése a kiváló és általánosan szeretett Mátyás Zsuzsanna vállalta. Beiratkozni lehet hétköznapiokon d. u. 2—6 ig Friedmann Árminnél Szalárdi-u. 2. I. em. 4. A bizottság.

* Adakozás. Grosz Albert 500 leit, Láng Jakabné Hollószeg 50 leit, özv. Mitteiler Edéné, dr. Schwartz Illésné halálának évfordulóján 100 leit, özv. Guttmann Ignácné 25 leit a Népkehának, 25 leit Aggok Otthona javára, Ullmann Miklós-né 200 leit adományoztak a Népkehának, melyet hálás köszönetet mond az Elnökség.

* A Rédey-kerti szabadlakók érdekében akció indult meg, mely akció céljaira a Magyar Általános Hitelbank nyitványradi fiókjánál folyószámla nyitattott. Városunk nemesen érző nagyobb cégei, bankjai, iparvállalatai felkértek, hogy e számlákra a Hitelbanknál tetszészerinti összegeket befizessenek. Nem házalunk! Eddig a következők adakoztak: Stern Dezső erdőiparvállalat 1200, Magy. Ált. Hitebank fiókja 1000, Rimanóczy-bútorgyár 500 lei. Az adományok időnként hírlapilag nyugtáztatnak. Vajha a fenti példák követőkre találjanak, stb. stb.

* Ingatlanforgalom októberben. Október hónapban Nagyváradon a következő ingatlanok cseréltek gazdát. (Az első név az eladóé, a második a vevőé). Nemes Flórián — Papp Béla háza Temető-u. 12. 150.000; Spitzer Mór és neje — Mezey György és neje háza Gpár-u. 32. 30.000; Popovits József és neje — Castano István és neje Lukács György-u. 2. 200.000; Rein Jenő — Krausz Márton háza Körös-u. 10. 2.300.000; Stachó Sever — Jónás Demeter háza Kálvária-u. 15. 575.000; Fellner Anna — Mitran Mihály és neje háza Nilgész-telep 100-43. 70.000; Harna Antal és társai — Papp György és neje föld 80.000; Mitra Mária — Hermann József házhely Pece-u. 40.000; Kovács Pál — Jánosch Károly föld 30.000; Pogány János — Péter Károly házh. 34.000; Botta Károlyné — Szilágyi Sándorné ház Hármas-u. 80.000; Romanszky Elek — Bíró Károly és János ház Hodossy-u. 100.000; Vincze János és neje — Nagy János és neje ház 83.000; Degzky Sándorné — Stelez Lajos házh. 50.000; özv. Szügye Józsegné — Gerdán János ház 350.000; Matula Gyula — Grama Gyula és neje ház 180.000; Mayer Gyuláné — Tokai Erzsébet Uri-u. 49. házfész 80.000.

* Harangavatás Kolozsvárott. Kolozsvárról jelentik: Tegnap este szentelték fel a Szent Mihály rom. kath. templom négy új harangját, amelyeket a háborúba elvitt harangok helyébe egy aradi gyár készített. A felszentelési szertartást gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök végezte fénys egyházi segédlettel, majd dr. Patav mondott ünnepi beszédet. Az egyházi szertartás végeztével körmenet volt. Érdekes, hogy míg a multban az egyházi körmenet

tek a Főter körül lettek megtartva, most a hatóságok csak a templom épülete körül engedélyezték azt. A körmenetben a hívők nagy számmal vettek részt.

* Ügyvédi irodamegnyitás. Dr. Mocan Miklós társas ügyvédi irodát nyitott dr. Illés István ügyvéddel Rimanóczy-utca 7. szám alatt.

HÓCIPIÓ és KALUCSNI legjobb minőségben REICHARD DEZSO cégnél kapható.

* Schostal és Hörtlein wieni kelengye, fehérnemű és Siegl-féle cérváznak bekemilőségben Markovits Józsefnél Ciorogariu (Uri)-utca, Nyíri-házban, ki 44 év óta a helybeli piacon ismert a legolcsóbban szerezhetők be

Darv... a leghib...

* A Félix-fürdő téli menetrendje: Indul Váradról minden délután 1'50 és 3'45. Indul a fürdőből Váradra 7'10 délután.

* A munkásszínház megnyitó előadása. A munkásszínház első megnyitó előadását október 26-án tartja meg. Hogy a legszegényebb munkásoknak is lehetővé váljék legalább egyszer egy hónapban egy művészi értékű és minden hatásvadásztól mentes, tisztán irodalmi értékű előadásban résztvenni, a kulturbizottság ezen előadásokat, amelyek a legtöbbszor premerek lesznek, félhét árval, a szombat délutáni helyárak mellett rendezi. A jegyeket ezentul is csak a szakszervezetek árulják és csak az előadás napján adja a színházi pénztár a közönség számára.

* Vidéki tisztviselők és tisztviselők is élvezik a kedvezményes olcsóbb árakat Rimanóczy-utca Kertész női divatszövet, posztó és vászonárak Reklámüzletében.

* „KEGYELET“ a Sas alatt. Old England keztyűi, harisnyái, női férfi ernyői legjobbak és és legolcsóbbak.

* Legjobb arczepítő Földes Margitkrem

TÖZSDE

Zürich, október 13. Nyitás: Berlin 10 0-a 123 háromn., Newyork 520 fél, London 2836, Páris 2690, Prága 1547 fél Budapest 0.00k8, Bukarest 280, Bécs 0.007340.

Bukarest, október 13. Zárlat. Devizák: Páris 960, London 825, Newyork 184, Róma 805, Zürich 35 egyen., Bécs 26, Prága 557.

Zürich, október 13. Zárlat: Berlin 10 0-a 124, Amsterdam 203'70, Newyork 521, London 2340, Páris 2730, Milanó 2277 fél, Prága 1547 fél, Budapest 0.0067 fél, Belgrád 745, Bukarest 280, Bécs 0.007340.

Budapest, október 13. A hétfői értéktőzsde zárata: Angol-Magy. 40, Magyar H. 406, Lészám. 52 fél Rima 107, Belvárosi Tak. 28, Borsod-Misk. 130, Beocsini 1075, Magnezit 1300, Köszén 2375, Globus 30, Csáky 13, Olaszb. 20, Fegyver 850, Ganz-D. 1880, Első Bp. gőz 105, Karton 91, Danica 75, Mútrágya 90, Cukor 1825, Gummi 205, Osztr. H. 140, Georgia 301, Ganz-Vill. 900, Ofa 440, Szlavónia 63, Nasisi 1750, Tröszt 155.

Budapest, október 13. A hétfői terménytőzsde: Tiszavidéki buza 435. somogyi, zalai 415—420, rozs 420, határvidéki 415—420, takarmányárpa 360—365, morzsolt tengeri 370—380, csöves tenyeri 135—140, pront karpá 210—215 ezer korona.

NYILTTÉR

Kertész Zoltán az Eger & Comp wieni szállító cégől kilépett és annak nevében semmiméltu üzletkötésekre feljogosítva nincs.

VARRÓ BÉLA
Eger & Comp. képviselője

Megérkezett.

Legfinomabb női és férfi kabát és raglán szövetek, ugyisintén valódi angol kosztüm és öltöny keimék nagy választékban. — Kérjük rak-tárunkat vétel kötelezettség nélkül megtekinteni.

Spiegel & Oláry

B-dul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) No. 7.
Szabókellékek és bélésláruk a legnagyobb választékban.

ISMERŐS

Irta: Bónyi Adorján.

1.

A klubban tűnt fel neki először. Eppen egy barátjával beszélgetett, nyakig süppedve egy öles karszékekben, jó vacsora után, szürsölgetve az illatos feketekávé, bágyadt jó érzéssel, tökéletes nyugalommal halk szavakat váltva ismerős asszonyokról és lányokról, kiknek koronába duzzadó hajáról, titkos fényeket sugárzó szeméről, gyengéden karsu bokájáról és virágok ingadozására emlékeztető mozdulatairól érdemes a semmittevés perceiben eldiskurálni. A nyitott ablakokon keresztül látszott, amint a kert nagy és vadul lombos fái fölött ködös fátyolt szőtt hamvas fényével az ezüst hold. A kisteremben itt is, ott is ácsorgó pálmákak zöld levelei szinte lüktettek a hívós nyári éjszaka varázslatos és termékeny csendjében.

Ekkor egyszerre, minden alapos ok nélkül, nyugtalanság fogta el és tetőtől-talpig végigrezsent. Különös fájdalom és szomorúság cikázott rajta végig.

Egy férfit pillantott meg, aki belépett a terembe, megállott az ajtóban és körül-nézett. Az idegent frakkjának karsu körvonalai még magasabbá tették, halványbarna fejét kissé erős és kemény mozdulattal emelte magasra.

— Ki ez az ember? — kérdezte barátjától.

A másik ránézett az idegenre.

— Nem tudom. Nem ismerem. Sosem láttam — felelte.

— Nem ismerte ő sem. Bizonyos volt benne, hogy soha azelőtt nem látta. És mégis...

Mégis mindennél határozottabban érezte, hogy az idegen őt kereste, őrá várt, őt akarta megpillantani, őt, akinek multjából — vagy talán jövőjéből — titokzatos, megmagyarázhatatlan, érthetetlen módon részt kért ugyanabban a pillanatban, amikor életükben először megpillantották egymást.

Eltűnt a nyugalma, a biztonsága, minden jóérzése. Aggodalom és borzongás szállotta meg, valami gyanu és sejtélem, amelyet ezután már soha többé, élete utolsó pillanataig sem tudott elűzni magától.

2.

Sokáig ezután már nem találkozott az idegennel és egy kicsikét már el is feledkezett róla.

Később valahol, egy szálloda éttermében meglátott egy asszonyt, akinek szépsége egyszerre végtelen vonzalommal töltötte el kissé már hidegülő szívét. Miután végigszaladt a könnyű és csillanó apró sze-

relmek tövistelen utjain, anélkül, hogy szívét egyszer is elragadta volna az igazi, a nagy, az egész életet betöltő és megmagyarázó szerelem, most ezen a véletlen estén egy csapásra megszállotta és az idegen asszony szeméinek mélyéből reátörve, reszketve és sóvárogva tette rabbá egy sosem érzett, mindennekelett uralkodó, szent és végzetes érzés.

Vakító világossággal tűnt most eléje mindaz a szépség és boldogság, ami tétován elmúlt életéből hiányzott. Az igazi találkozás az igazi asszonnyal.

Meg kell vele ismerkednie. Meg kell hódítania őt. És magához láncolva az ő ajkán és az ő lényében meg kell találnia az életnek világosságot adó, végtelen boldogságát.

S mialatt most már minden óráját ez a reménykedő vágyakozás aranyozta meg, óvatosan, gondosan készítette elő, hogy minél szebb, előkelőbb és elragadóbb legyen ismerkedésüknek első pillanata.

Egy-két jóbarátja egy meleg, csillagokkal terhes estére rendezte el az első találkozást. A hotel terraszán. Készakarva megkészt egy kicsit. Szíve hatalmas döntéssel akarta keresztülni a mellét az izgalomtól. Barátjai vártak rá. Az asszony ott ült rendes helyén, ugyanannál a halvány mályvával díszített asztalnál, mint minden este.

De most, ezen az áldottnak hitt estén, nem egyedül. Egy férfi ült mellette. Közel egymáshoz, mosolyban összeolvadva, leplezetlen kifejezésével az örök együvértartozásnak.

A férfiban borzadállyal és rémülettel ismerte fel az idegent, aki csak egyszer látott és akinek karsu árnyéka most először nyult tilalmas gátként a lábai elé.

Tágranyított szemmel nézte, mint vesztette el élete első szerelmét, mielőtt megtalálhatta volna.

(Folyt. köv.)

SZÖNYVEGEK, BÚTOROK, RÉGISÉGEK VÉTELE ÉS ELADÁSA.

ZONGORÁKAT LEGOLGÓBBAN
STERNBERGNEI
ORADEA-MARE, PIATA UNIRII NO 2

Az uri közönség figyelmébe!

Minden uri háznál aprólékos gondot okozott a háziasszonyának és urának a használat, avagy fölöslegessé vált, megunt, kinőtt ruhaneműk mikénti értékesítése.

Ettől a gondtól óhajtja a „Crisana” Adásvételi és Bizományi Iroda (Teleky-u. 24) megmenteni az uriközönséget olyanképpen, hogy mindenféle ruhaneműt, ugymint: férfi ruhákat, felöltőket, télikabátokat, ugyisint női kabátokat, kosztümöket, valamint férfi és női felérneműket, gyermek ruhákat és fehérneműket, ugyisint férfi kalapokat nyílt üzleti helyiségbe bizományba elfogad és gyorsan kiárusít

„Crisana” Adásvételi és bizományi iroda, Str. Alexandri (Teleky-utca) 24. sz.

MERNOKI RAZZ-PAUS-MILLI-METER ÉS VÁZLATPAPIR TEKERCSEBEN ÉS IVBEN
SONNENFELD-NEI
ORADEA-MARE PIATA REGINA MARIA (BEMER-) TER 3, TELEFON-62.

GYERMEK KOCSIK

Szőke Miklós

gyermekkosci üzemében, Strada Vlahuta (Szt. János-utca) 22. sz. a legszebbek és legolcsóbbak.

Elsőrangú kosztümöket, kabátokat

ANGOL ÉS FRANCIA RUHÁKAT

a legújabb divat szerint
meglehető szolid árban készít

VALENTIN NŐI DIVATTERME
Kórház-utca 17.

ERDEI

és
rendes
nyomtatva

VASUTI ANYAGOKAT SZÁLLIT

acél és vasat minden mennyiségben

LUDWIG BING A.G. BERLIN

erdélyrészi képviselője

ECONOMIA KERESKEDELMELI ÉS IPARI RT

Oradea-Mare, Sürg. Coloniale, Tel. 858, 1456, 1457

ELADÓ: Vlahuta (Szent János)-utcán két négyszobas magánház, azonnal elfoglalható lakásokkal; Posta (Uri)-utcán nagy ház átadó öt szobás lakással; Ujvárosban öt szobás és négy szobás átadó teljesen modern lakások; Gen. Holban (Szeles)-utcán igen jó nagybó ház, több lakással, üzleti helyiséggel, rendkívül olcsón; Temető utcán átadó háromszobás, jó lakással; Csengery utcán magánház átadó lakással 200 000. Ezenkívül több ház, szőlő és egy 100 holdas birtok.

KERESTETIK: Bérlet céljából 200 - 250 holdas jó birtok, Bihar, Szilágy és Szatmár megyékben.

CSAPÓ, Str. Akadémia-u. 6.3—6-ig

Értesítés.

Értesitem mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy fonálüzletemet kötő és szövőüzemmel kibővítettem. —

Készíttek legmodernebb kivitelben kötött ruhákat, kosztümöket, szöveteket, divatmellényeket stb. A megrendelt árut egy Bécsből hozott híres kötőmester készíti.

ROSENBERG fonálruház. Sas-passage.

Felhívás

Aulirott igazgatóság felhívja a József műmalom R.-T. sechelhidi cég hit-lezőit, hogy egy küszöbön levő transzació alka mából és tlees követeléseiket 5 nap alatt dr Ney Pál Oradea-Marei ügyvédnél (Str. Alexandri No. 10) írásban jelentsék be.

József műmalom R.-T.
igazgatósága, Sechelchid.

Előráso és
csinos kivitel-
ben, jó minő-
ségű

DIÁK EGYENRUHÁK WOLLÁKNÁL

Oradea-Mare, Strada Cogălniceanu
Várady Zsigmond-utca 11. sz. alatt

Matula-féle üzlet megnyílt

lakk és festékekből orlási raktár.
Vas és konyhafelszerelések, valamint
selejteis áruk olcsón kiárusittatnak.

Fő-utca 2. (Huzella mellett)

A tagdíj 30 lej
előre 30 lej

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lej
vastag betűs 6 lej

Levelezés

Antónia. Jelszó nélkül, teljes címre levél ment Főposta p. r. jól vagyok Hoffmann. 236

zabó Anna. Betegen érkezem Magával mi van. Kották hafarai maadák. Csokolom. 230H

Siskin electri bunda egészen új 18.00 Lejért eladó Calea Victoriei 43 213H

Arcape használnál Agl-oremet. Kapható drogárkban és illatszerárkban. Főleakat: Diana győgszerárk Oradea-Mare. Kivánatra szépségápolásról hasznos prospektust ingyen és bérmentve küld.

HÁZASSÁG

28 éves intelligens muzsaki tisztviselő románul perfect beszél benőstílna jobb iparos vagy kereskedő családba. Csakis teljes című és fényképpel ellátott levelekre válaszolok diszkretió kötelezett-ség mellett a Hegedűs Hirlapirodába „Hadnagy” jellegére kérem. 211

OKTATÁS

Nyolcadikos zsidó lyceumista tanítványt vállal. — Cim: Biró József, Zárda utca 1. 149

Góldu lyceumban érettségizett joghallgató lyceumi, középiskolai és magántanuló tanítását vállalja. — Cimeket Szaroveszky-utca 2. Tözsébe. 156

Zongorázni jutányosan tanít perfect úrlány. Cimet kiadóca kér. 190

Perfect román, zsidó vagy iszlám házitanítót keresek délutánra, koszt ellenében. Cim a kiadóban. 178

LAKÁS

Butorozott különbejárta szobákat, lakásokat, üzlet helyiségeket, bármilyen ingatlan, leggyorsabban közvetítünk: Vállalunk fordításokat. Iroda: Pável-u 219

Idősebb uri embernek kellemes szoba szép helyen kiadó. Értekezhetni a Nagyvárad szerkesztőségében. 223

Alkalmazás

Pénztárosnői, pénzkészítők állást keresek. Övadékom van. Cim a kiadóhivatalban. 165

Ügyes minden ur csaldához kerestetik Pásztor, Str. Arany J-u. 2. 181

Ügyes kiszolgáló férfi liszt üzletbe felvétetik. Cim a kiadóban. 177

Közepkorú asszony 12 éves hával vendégszobába vagy úri családnál mindenféle konyhai munkákat, ebéd kioldást és ehhez hasonló alkalmazást keres. Cimeket a kiadóba kér. 228

Perfect szakácsnő, elsőrangú bizonyítványokkal, azonmára keresek, Strada Rimanóczy-u. 14. 231H

Mérleg pes könyvelő, aki románul és németül tud, állást keres. Értekezni: Rypner testvéreknek Piata Unirii (Szt. László-ter), 237

ELSZAKITHATATLAN

Badapese ről érkezett ügyes manikűröző asszony kizárólag úri házakhoz ajánlkozik. Cimeket „Budapest” jellegére a lap kiadója kérék. 229

Gyermekhez értő szobaleányt keresek. Str. Cosbuc (Szaárdi-u.) 12. 232H

Keresetetük két fiatal utazó ezonnai belépésre, Bánt és Erdély részére, akik a fűszer kereskedőknél be vannak vezetve. Arcképes ajánlatokat a fizetési igényekkel együtt kérék azoknak Tratin Samuel ügynősekhez Satumare. 234H

Magános asszony esetleg lánygyermekkel lakástársaságot kaphat. Strada Cuza Voda (Szacsavay-u.) 43. sz. 212

Adás-Vétel

Szilfa ebédő, gyönyörű, eladó, megtekinthető Bodis asztalosnál Mezőtelegden. 224

Eladó filé csipkék, betétek, motívok, gipürle motívok, kézműves stílusok, függönyök, arany és fehér terítők, diványpárnák, zsebkendők, abrosz 12 szalvétával, egy vég finom rum-burgi vászon, kelim abrosz, nappali abrosz, egy 12 személyes porcellán, egy 6 és 12 személyes ezüst evőeszköz. Gobeleinképek, szőnyegek, álló lámpa ernyő. — Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz., jobbra — SZÁSZ. 977H

180 ezer lejért

Szacsvay-utcan eladó, mely áll 1 kétszobás és mellékhelyiségekből, 3 egyenként 1 szoba és mellékhelyiségekből. Bővebbet **SCHENKER** Str. Cogalniceanu 10. (volt Várad Zs.-utca)

Eladó Calea Victoria, Kolozsvári-utca 41. számú ház az orth. templommal szemben. Értekezni kizárólag Bul. Regele Ferdinand 41., az üzletben. 225H

Eladó ebédő, háló, nappali komplett szoba, ágyak székény, fekete tarított konzul tükör és kis asztal, szoba mozi teljesen jó, hosszú zongora. Bul. Reg Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 976

Eladó prémium díszített téli kabát, (14 év. lány) cipők, jó állapotba, stb. Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 19. 215

URHÖLGYEK!

Aki szépen szeret ruházkodni, bizalommal keresse fel

Fülöp Dániel

angol francia női divat szalonát, Str. Vlahuta (Szent János-utca) 12 szám. Szolid árak, pontos kiszolgálás. Tanulmányok felvételnek.

Regatul România

Deleg. executor judecătoresc Aleş.

Nr. 95/924 ex.

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul executor judecătoresc aduc la cunoştinţa publică, că lucrurile următoare 2 boi şi un car, care s'au preţuit în 11.000 Lei în favoarea lui Bartalaine Coloş repr. prin Dr Alexandru Ujfalusi, in contra urmăritului pentru 600 Lei capital şi 303 Lei cheltuele staverite până acum, se vor vinde prin licitaţiune fixată pe 16 Oct. 1924, orele 15, in comuna Pestis, la locuinţa urmăritului.

Aleş, la 2 Oct. 1924.

A. Fried.

del. executor judecătoresc.

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít; gallérokat és kézelőket legszebben **mos és vasal** **SZABÓ LÁSZLÓ** Szt. Ladislau (Körös-utca) 1. szám. Fiók: Bazárépület.

KÉK RUPKÁS, VÁZON ÉS SZÖVET RUHÁK „INDUSTRIA” RUHAUZEUM ORADEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Nagyobb raktárhelyiséget Negypiaci Velence a lomás környékén keresek. Közvetítőket díjazok. Cimet Hegedűs Hirlapirodába kér. 196

Óriási telep épületekkel bármilyen gyár-céla alkalmas vasútvágány bevezetve jutányos áron eladó. Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 202H

Selyem horgot rid külők, fehér rec terítők kaphatók. Szász, Ferdinand kutyái (Rákóczi-ut) 30. jobbra. 975

Beköltöhető 3 szobás magánházat keresek sürgősen megvételre. Cimet „500.000” jellegére a kiadóba kérék. 155

Városi bunda, szilskinn gallérral, teljesen jókárban eladó. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 962H

Magánház sürgősen eladó, azonnal elfoglalható 4 szoba, konyha és öszszes mellékhelyiségekkel, nagy szőlő, virágoskert, gazdasági udvar és borpinceval. Értekezni Farkas-telep 99. Oskóház.

Óriási telep épületekkel, bármilyen gyári céla alkalmas, vasútvágány mellett, saját rakodóval, iparvágány bevezetve, jutányos áron eladó Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 202H

Káposztás hordókat megvételre keresek. Atlaszn, Str. Szaroveszky utca 15. 233H

Zsákok liszthez, korpához, gabonához, díchoz hagyomány, gubichoz kis- és nagy tételekben kaphatók az Economianál. Str. Mihail Vileazul (Nagypiac 1.) 227

ÓRÁK

szakszerű javítását a legkomplikáltabb kifogástalanul

TISZAY

végzi, Str. Alexandri (Te oky-u.) 9. Jutányos árak. Preciz munka

Veszünk

butorokat, szőnyegekkel teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kaszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régiség. kereskedők Str. General Moşoiu (Mezey Mihály utca) 10

Szép, nagy telek központban eladó. Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 238H

Külföliek

Társat keresek gyárvalálaihoz 2—300.000 lejjel. Megkeresés-kei „Közzük-séglet” jellegére a kiadóba. 194

150.000 Egyzsidóvenezér Lei bármilyen kis tételekben betáblázásra vagy bármilyen biztosítékra azonnal kölcsönvehető. Irodában: Pável u. 5. 220

Orosz Margit fehérnemű varrónő megint kezd házhoz járni. Str. Hilana (Pecce u.) 11. 2:6

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi fehérneműk 250—600 lejjel izlésesen készülnék a leg egyszerűbbtől a legdátosabbig. Nilesztelep 110/62 Schwartz ház. 340

Útlevel, bérlet és bármilyen igazolványhoz szükséges fényképek legolcsóbban Zenker fényképszélnél, Str. I. C. Bratianu (Szamiszló-utca) 25. Felvételek este tél 8-ig.

24 % kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezettel. Adásvétele Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-ter) 24. Ertesítés délután. 4

Pianinó

tanulóknak, fekete, 15 ezer lejért eladó. Cim:

Sternbergnél, Kishidő. Telefon 13-45

Sürgősen eladó

egy nagyon szép mahagóni szalon és egy alig használt szépháló szoba berendezés. Str. Take Jonescu (volt Körös-utca) 32. szám

Tonknál

~~~~~

Magyarban veszek

brillians, arany, ezüstékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szálpadlást, arany és más hamos fogakalt.

Freund Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi-zsál épület. Ék szer olcsó díjon kapható.

Központban kitűnő ház comp ett lakással, üzlettel, istállóval, kerttel sürgősen eladó. A város minden részén kisebb nagyobb beköltözhető lakások házakat tudok 100.000 lejtől 1 millióig. — Butorozott szobák kiadó. Bármilyen megbízást elfogad, meglegedésre követi

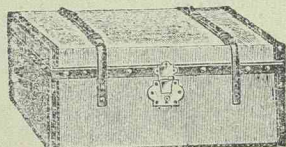
őzv. Zilahy Gyuláné ált. kereskedelmi irodája, Alapi-u. 1. Otthon 1—4-ig.

VESZÉK NAGYBAN

vagontetelben is

Zsirt, Szalonát Babot, Aszalt szilvát Szilvalekvárt Hízottsertéleket

Cim: a kiadóhivatalban „Garantált” áru jellegre

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be

elsőrendű bőröndárunk, berendezett kasszák és iskola-táskák eredeti gyári árban való elárusítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkra vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyszintén vállalunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndárú és Táskagyár Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám.

Regatul România deleg executor judecatoria Aleş 231/1924 ex.

Publicaţiune de licitaţie.

Subsemnatul executor judecătoresc aduc la cunoştinţa publică ca lucrurile următoare s'a 2 boi, 8 oii care s'au preţuit in 10.400 Lei in favoarea Mihail Jámboir repr. prin Dr Alexandru Ujfalusi in contra urmăritului pentru 616 Lei 50 bani capital şi 797 Lei cheltuele staverite până acum se vor vin prin licitaţiune fixatá pe 17 oct. 1924 orele 15 in comuna Bratca locuinţa urmăritului.

Aleş, la 2 oct. 1924.

A. Fried

del. executor judecătoresc.

KERESTETIK

TÉSZTAÁRU

(Makaróni)

GYÁRTÓMESTER

DOBRUDZSÁBA

Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal „Rador Publicitate” Cluj, Strada Memorandului 12.